

Комунальна установа « Міський методичний кабінет »

*Навчально-методичні матеріали інноваційного проекту
« Вінницький освітній ресурс НУШ »*

«Вінниця- місто юних поетів»

ВІННИЦЯ-2019

*Навчально-методичні матеріали інноваційного проекту
«Вінницький освітній ресурс НУШ»
«Вінниця- місто юних поетів»*

Модератор проекту- Токар О.В.

Посібник «Вінниця- місто юних поетів» містить матеріали міського медіа-освітнього проекту «Спільний поетичний простір» та матеріали конкурсу поетів-початківців «Зелене гроно». У збірці надані методичні рекомендації щодо використання творів юних поетів на уроках позакласного читання та уроках літератури рідного краю.

Зацікавленим в організації подібних проектів, конкурсів буде корисний їх методично-організаційний супровід.

ЗМІСТ

Вступ

I Міський медіа-освітній проект «Спільний поетичний простір».

II Поетичні скарби юних вінничан (практичне використання, методичний супровід).

2.1. Національно-патріотичні теми у творчості юних поетів.

«Лише Батьківщина, лише Україна...» (поетичні твори про Україну, її історію та традиції);

«Нетлінна пам'ять серця» (про сучасність нашої держави);

«Цвіт української нації» (про відомих українських особистостей);

2.2. Етично-філософські мотиви поезій.

«Світ тримається на великих істинах»;

«І неповторність кожної хвилини...»;

«Краса землі - краса життя»;

«Така любов буває раз в ніколи».

2.3. Родина, школа, мова.

«Живої мови чарування»;

«Від родини йде життя людини»;

«Ми всі родом із дитинства»;

«Шкільний калейдоскоп життя».

III Методичні рекомендації щодо проведення уроків літератури рідного краю. Творчість Олександри Бурбело. Зразок уроку.

Вірте в талант і творчі сили кожного вихованця!

В.О.Сухомлинський

*Поезія – це завжди неповторність,
якийсь безсмертний дотик до душі*

Ліна Костенко

З метою утвердження позиції рідної мови та виявлення і підтримки творчо обдарованих дітей, сприяння розкриттю їх таланту в закладах загальної середньої освіти міста щорічно проводиться міський конкурс поетів-початківців «Зелене гроно», в якому беруть участь учні 5-11 класів шкіл міста.

Міський конкурс поетів-початківців «Зелене гроно», який уже понад двадцять років проводить Департамент освіти і міський методичний кабінет, виконав свою найпершу функцію і притягнув до себе шанувальників українського слова. Щоб ці «перші спроби пера» не загубилися у вирі щоденних клопотів, протягом п'яти років освітяни та учні міста працюють над медіа-освітнім проектом «Спільний поетичний простір».

Конкурс поетів-початківців «Зелене гроно» сприяє вихованню патріотичних почуттів: безмежної любові до України, Т.Г.Шевченка, власної родини, любові до вічного слова, рідної мови, любові до рідної школи, міста, річки, віри в те, що на землі буде мир. Діти линуть спогадами у таке недалеке дитинство, роздумують про шляхи долі та кохання, про добро.

Це учні, які є учасниками, призерами і переможцями шкільних, міських та обласних конкурсів і олімпіад, учні, які мріють оволодіти силою і красою рідного слова.

Для багатьох це перша спроба словом розділити радість і тривогу, збентеження і неспокій, відчути співучасть і співпереживання.

Своїми творчими успіхами поети-початківці завдячують родинам, учителям рідної мови. Саме ці люди запалюють іскри натхнення, надихають до творчості, допомагають відкрити в собі творця.

Поети-початківці є переможцями загальноміських конкурсів читців, олімпіад з української мови та літератури, зарубіжної літератури, конкурсів з української мови ім. Петра Яцика, Т.Г.

Шевченка та «Майстер української орфографії». Свої вірші вони друкують в обласних газетах, літературно-мистецьких збірниках.

Журі конкурсу відзначає, що більшості віршам поетів-початківців притаманна вроджена повага до українського слова, відданість йому, глибоке відчуття його сутності.

Проект «Спільний поетичний простір», який став подальшим удосконаленням конкурсу, його логічним продовженням ставить за мету:

- підтримку творчо обдарованих учнів;
- сприяння розкриттю їх таланту;
- донесення творчості поетів-початківців (учнів різних за віком та творчим досвідом) до шанувальників українського слова;
- втілення в життя бажання кожної творчої дитини мати свого читача;
- збудити професійний інтерес у творчих особистостей, зацікавлених в обміні досвідом, сіяти духовні цінності в душах молоді;
- залучити ЗМІ (телебачення, радіо, пресу) до поширення творів поетів-початківців у засобах масової інформації (журнал «Вінницький край», «Вінницька газета», «Слово педагога» та ін.).

Цільова група : вчителі – філологи, учні загальноосвітніх навчальних закладів

Характеристика проекту:

- за провідною діяльністю: інформаційно-розвивальний;
- за метою: практично-орієнтований;
- за змістом: інтегрований;
- за кількістю та складом учасників: динамічно-груповий;
- за кінцевим результатом: практичний;
- за формою представлення: комбінований;

Тривалість : довготривалий

Етапи роботи над проектом:

I етап (організаційний, стартовий,рекламно-агітаційний.

Співпраця із засобами масової інформації):

- а) оголошення про запуск медіа-освітнього проекту «Спільний поетичний простір»;
- б) ознайомлення з матеріалами учасників проекту шляхом

розміщення їх на сайті ММК.

II етап - (аналітичний “Письменники-учні-вчителі”). Надання індивідуальних, групових, колективних методичних рекомендацій, спрямованих на забезпечення банку даних поетів-початківців та творчих учителів української мови та літератури

III етап (навчально-розвиваючий, школа молодого автора «Поетичний зорепад»):

а) розміщення матеріалів конкурсних робіт на сайті ММК;

б) розробка та розміщення матеріалів для проведення заходів координатором проекту на сайті ММК;

в) донесення творів учнів, різних за віком, творчим досвідом до шанувальників слова (ЗМІ).

IV етап (підсумково-узагальнюючий «Вернісаж поетичної творчості»):

а) проведення моніторингу учасників проекту;

б) видання літературно-мистецької збірки «Слова, в вас мудрість вічна»;

в) вивчення та розповсюдження перспективного досвіду вчителів – шанувальників українського слова.

Очікувані результати

Видання літературно-мистецької збірки «Слова, в вас мудрість вічна», яка буде цікавою для всіх, хто цінує поетичне слово.

Поява цієї збірки – подія в житті юних авторів, яка принесе заслужену радість і задоволення не тільки їм особисто, але їхнім батькам і вчителям, які виховали таких дітей. Збірка маленьких вінничан – це велика натхненна поетична праця наших дітей, яка пройнята неповторними спалахами духовності, емоційним самовираженням, відчуттям прекрасного.

Реалізація проекту «Спільний поетичний простір» та видання збірки «Слова, в вас мудрість вічна»-подія в житті кожного юного автора і нас, дорослих, подія, що поведе нас всіх дорогою Правди, Добра, Любові, Щастя, Гармонії.

**"ЛЮДИНА - ЦЕ ПІДСУМОК ПРОЧИТАНОГО, І ЯКЩО ВОНА В
ДИТИНСТВІ НЕ ЗУСТРІНЕТЬСЯ З ДОБРОЮ КНИГОЮ, В
МАЙБУТНЬОМУ ВОНА НЕ СТАНЕ ОСОБИСТІСТЮ"**
М.СЛАБОШПИЦЬКИЙ

***ПЛАН реалізації
медіа-освітнього проекту «Спільний поетичний простір»***

№	Зміст
I.	Рекламно-агітаційний Співпраця із засобами масової інформації
1.	Презентація медіа-освітнього проекту «Спільний поетичний простір» через засоби масової інформації (радіо «Місто над Бугом», телебачення).
II.	Аналітичний етап «Письменники-учні -вчителі»
2.1.	Інструктивно-методичний семінар «Методичне забезпечення процесу створення та реалізації медіа-освітнього проекту для учнів та вчителів української мови та літератури «Спільний поетичний простір»
2.2.	Індивідуальні бесіди з поетами-початківцями.
2.3.	Створення банку даних поетів-початківців та творчих вчителів.
III.	Навчально-розвиваючий етап Школа молодого автора «Поетичний зорепад»
3.1.	Майстер-клас від майстрів поетичного слова В.Сторожук, Т.Яковенко. Практичне заняття.
3.2.	Майстер-клас від майстрів поетичного слова: П.Гордійчук, О.Вітенко. Практичне заняття.
3.3.	Поетичний тренінг «З глибини душі».
3.4.	Майстер-клас від майстрів поетичного слова: В.Борецький, О. Зелененька. Практичне заняття.
3.5.	Літературна вітальня з Ганною Секрет
3.6.	Вивчення та поширення перспективного досвіду вчителів – шанувальників українського слова (робота з обдарованими дітьми).
3.7.	Донесення творів поетів-початківців до шанувальників рідного слова у засобах масової інформації (журнал «Вінницький край», «Вінницька газета», «Слово педагога» та ін.)
3.8.	Практичне заняття «Основні засоби логіко-емоційної виразності та їх значення».

IV.	Підсумково-узагальнюючий етап « Вернісаж поетичної творчості»
4.1.	Проведення круглого столу з нагоди відзначення Дня народження В.Стуса.
4.2.	Проведення конкурсу «Поетичний дивосвіт»(усний тур).
4.3.	Проведення письмового туру конкурсу «Поетичний дивосвіт»
4.4.	Літературні діалоги на телеєфірі Вінниччини.
4.5.	Видання літературно-мистецької збірки «Слова, в вас мудрість вічна»
	Фестиваль поетичної творчості

Найперше слово-початківцям

Журі конкурсу «Зелене гроно»

Неперевшена Світлана Травнева- поетеса, постійний член журі конкурсу « Зелене гроно», керівник студії « Срібний передзвін»

Учасники фестивалю з нагородами біля пам'ятника Кобзарю

Другого квітня 2019 року у НУВ «Місто змістів» відбувся міський фестиваль-майстерня літературної творчості «Зелене гроно». 77 переможців конкурсу поетів-початківців відзначили грамотами та цінними подарунками.

Учасники фестивалю- справжні шанувальники поезії

77 учасників очікують нагород, які йдуть слідом за визнанням

Під час заходу для школярів провели інтерактивну гру «Письменницька Вусологія», влаштували майстерню «Школа юних поетів та поетес». Також познайомилися з інклюзивним мистецьким проектом «Почути» та відкрили для себе красу поезії жестовою мовою.

Секретами творчості з переможцями конкурсу «Зелене гроно» поділилися засновниця творчої майстерні «MagicSand», дитяча письменниця Світлана Мелобенська та виконавча директорка організації «Litosvita-Центр літературної освіти» Світлана Привалова.

У вінницьких трамваях зазвучали вірші відомих вінницьких авторів. Більшість творів читають самі ж поети, а деякі - начитують диктори. Таку ідею реалізував вінницький поет Юрко Юрчак в

рамках проекту "TRAmART". Загалом свої вірші начитали 18 вінницьких поетів.

Авторівіршів

ВасиленкоВадим

ВознюкЮлія

ГранецькаВікторія

ГулаСергій

ДевераКатерина

ЗайцеваОльга

КаменюкМихайло

КобецьВасиль

КрупкаВіктор

МельникВіктор

МельничукРуслана

РязанцевМаксим

СордВлад

СтебелєвАндрій

СторожукВалентина

ТатчинСергій

ЯковенкоТетяна

Юрчак Юрко

Ідея такого проекту спрямована на популяризацію творчості місцевих авторів. Записано 100 віршів вінницьких поетів. Вони звучать на усіх маршрутах трамваїв (у 47 трамваях) від зупинки "Музей Михайла Коцюбинського" до зупинки "Вулиця Соборна".

Творчість поета-мов криниця:чим більше віддаєш із неї, тим чистішими є джерела.Ніколи не пізно відчути себе причетним до світу поезії, збагнути свою спорідненість з натхненною душею поета, разом з якою підносишся й сам... Ніколи не пізно , але чим раніше, тим краще, адже поезія- живильне джерело для одухотворення людини, для облагородження її.

*«Всім серцем любіть Україну свою –
І вічні ми будемо з нею...»*

II Поетичні скарби юних вінничан (практичне використання, методичний супровід).

Поезії доцільно використати на уроках української літератури(теорія літератури) , літератури рідного краю, української мови, зокрема, під час вивчення морфології, синтаксису.

2.1.Націоально-патріотичні теми у творчості юних поетів.

Тема Батьківщини, рідного краю завжди були головними у творчості як видатних, так і юних поетів. З глибини душі линуць найкращі, найщиріші слова любові, відданості , вдячності, переплетені із глибоким освідченням вірності рідній землі, краю.

Примірний перелік завдань для аналізу творів:

- ❖ Знайдіть синоніми до слова « Батьківщина»;
- ❖ Підберіть епітети до слова «Батьківщина»;
- ❖ Яке місце в житті кожної людини має Батьківщини;
- ❖ Встановіть складові всеохоплюючого поняття «Батьківщина»для автора. Порівняйте із власним вибором. Чи співпадають вони?

УКРАЇНО МОЯ РІДНА

Україно моя рідна,
Велична, красива,
Щохвилинно мрію я,
Щоб була щаслива.
Я люблю спостерігати,
Як цвіте калина,
Як туманом сивочолим
Сповита долина:
Ще Шевченка дивували
Дрібні срібні роси,
Що, мов перли найдорожчі,
Впали на покоси.
Ген за полем височіє
Висока тополя,
Її листя зелененьке
Милує до болю.
Я люблю поля і ріки,
Степ, гаї, долину,
Сонце, небо, ясні зорі,
Свою Україну!
Хай же буде нездоланна
Ця земля священна,
Ця країна горда й славна
І благословенна!!!

Присяжнюк Наталія
НВК:ЗШ І-ІІІ ст.-гімназія № 23 ВМР, 5-А клас

УКРАЇНО РІДНА, НЕНЬКО МИЛА

Україно рідна, ненько мила,
Серце лиш тобі пісень співа!
Ти мене з маленьких літ ростила,
Шепотіла лагідні слова.
Вітерцями пестила волосся,
Сонцем зігрівала навесні,
Наливалася тугим колоссям,
Щоб жилося радісно мені.
Калиновим терпким поцілунком
Ніжно ти торкалася чола,
І немає кращого дарунку,
Ніж життя, що ти мені дала.
У любові черпаю натхнення,
У добрі – мужаю і росту,
Ти – моє святеє одкровення,
Пам'ятай цю істину просту!
Я молюсь, ріднесенька, за тебе,
Прошу в Бога днів тобі ясних,
Буде й над тобою мирне небо,
І в майбутнє віриться мені!
Згинуть хай страшні буремні хмари,
Що закрили ясні небеса,
Щезнуть темні тіні і примари,
Переможе все твоя краса!
І у світлу, і в лиху годину,
Через шторми, бурі і грозу
Вічну і святую Україну
Бережно у серці я несу.

Клапоушак Дар'я, НВК:ЗШ ІІ-ІІІ ст. - ліцей № 7 ВМР

МОЄ МІСТО

Серед барвистого Поділля,
На схилах Бузьких славнозвісних,
Там, де в лісах весни весілля,-
Сонцепоклонникове місто.

Чудний соборів передзвін,
Пташиний клекіт, шепіт трав,
Про Вінниччину чутку він
На всі світи вже розіслав.

Богун тримав тут оборону,
Тропінін сік землі цієї пив,
Й творили пензлі щедрі грона,
І Стус катів своїх гнівив.

Звернись до когось – усмішка осяйна,
В людей тут –барвінковая душа,
Десь, певно, є оазис життєдайний,
З якого б'єлиш щедрість та краса.

І я роблю тут перші кроки
З дитинства у дорослеє життя,
Воно дає хороші нам уроки,
Що шлях кладуть у майбуття.

А те, що вічне – незнищенне,
Тут гордий злет прекрасного живе,
Любов до міста – наше сокровенне,
Тепло душі і сонячність несе.

Дусик Юлія, «ЗШ І-ІІІ ступенів № 3 ВМР»

ПРЕКРАСНА ВІННИЦЯ МОЯ!

Моя земля, куточок милий,
Куди лечу –вертаюсь я,
І зветься дуже вона ніжно –
Прекрасна Вінниця моя!

Коли далеко від'їжджаю,
То сумно з нею розтаюсь.
А от коли я повертаюсь –
Радію, весело сміюсь.

Вона завжли мене вітає
Із прибуттям у рідний край:
Дерева, квіти – все ласкає!
Здається, наче б то рай...

Країна наша неозора.
Пройти її бажаю всю,
Та тільки знаю, що найдужче
Я свою Вінницю люблю!

Вона – сім'я, вона і друзі!
Вона і щастя, і мій сум.
Вона спряє моїй музі
І надиха високих дум.

Філатова Юліана, «ЗШ І-ІІІ ступенів № 33 ВМР»,

2014. Україна

2014. Україна. АТО. Початок.

Небо плаче... Хто захистить від ворога країну?

Хто, як не ти, хоробрий наш козаче?

І крок вперед зробили хлопці ті,

Хто не злякався смерті чи полону.

Всі молоді – вчорашні школярі.

Всі встали, як один, на оборону.

Їм вісімнадцять, двадцять, може, двадцять п'ять...

У когось є сім'я, у когось діти.

Вони на сході, там, на смерть стоять,

Щоб сонцю близькі їх могли радіти.

Три роки – наче мить єдина пролетіла.

Не всі вернулись хлопці із війни.

Пролили свою кров і положили тіло,

А більшість з них – турботливі батьки.

І як дитині жити з мамою без тата?

Як вірити в майбутні світлі дні?

Хіба мале дитя у тому винувате,

Що батько, там, загинув на війні?...

Не прийде він на перше вересня до школи.

Не приведе за руку в світлий клас.

Таких дітей багато вже навколо...

Хіба цей біль загоїть зможе час?

Так, захисник, потрібен він країні.

Потрібен він і місту, і селу.

Але найперш потрібен він дитині,

Щоб та не кляла доленьку свою...

Я знаю, перемога буде України,

Бо українців ще ніхто не зміг зламати!

Я вірю, прийде час, і ні одна дитина

Не скаже: « У АТО загинув мій найкращий тато...»

І мати не побачить смерті сина.

А дівчина не буде плакати за коханим.

І батько зможе виховати свою дитину.

І буде мир – єдиним і жаданим!

Нікіфорова Ярослава, «ЗШ І-ІІІ ступенів № 21 ВМР»

МИРНИЙ ПОЛІТ ЗОЛОТОЇ БДЖОЛИ

Мряка і холод, багно під ногами,
Втомлені ноги і мокра спина.
А на вустах: « Україна за нами!
В рідному краї клекоче війна».
Скільки синів не повернеться більше,
Скільки батьків не піднімуть малят?!
А на вустах: « Не допустимо більше
На землю українську ворожих солдат!»
Нова весна кличе всіх до роботи,
Руки сумують за мирним трудом.
А на вустах: « Ми стоятимем доти,
Доки не вичистим землю від бомб!»
Безліч поранених, безліч убитих,
Безліч скалічених, зламаних доль.
А на вустах: « України ми діти,
Боронімо її, бо така наша роль!»

Усьому в житті є кінець і початок,
Мусить скінчитись ця люта війна;
І через сотні років без нотаток
Зпам'яті людства зітреться вона.
Але поки живі – треба нам пам'яти
Сотні Небесні, що нам зберегли
Батькову землю, мамині свята
Й мирний політ золотої бджоли.

**Остапенко Костянтин,
«ЗШ I-III ступенів № 3 ВМР»**

ВІЙНА

Ми у книгах про неї читали,
І дивилися у кіно,
Та і гадки тоді не мали,
Що постука війна у вікно...
Затягнула хмарами небо
І кружляє, як чорний птах...
І пророків тепер не треба –
Все розставлено по місцях...
Хто є ворог, а хто друг вірний...
Що важливе, а що пусте...
Перед горем усі ми рівні,
Завірюха в серце мете.
Як? Для чого? За що і звідки
Чорна смуга звернула в наш бік?
За життя не молились ми стільки,
Як в один цей жахливий рік...
Втрат гірких нам не перелічити,
Сльози виплакано до дна
Сиротливі життя-каліки
Залишає по собі війна.

**Нікіфорова Ярослава,
«ЗШ І-ІІІ ступенів № 21 ВМР»**

2.2.Етично-філософські мотиви поезій.

Учитель для роботи з поезіями молодих авторів може запропонувати творчі завдання.Примірний перелік завдань для аналізу творів.

- ❖ Характер триєдиного образу в поетичному творі.
- ❖ Поетичний синтаксис. Синтаксичні засоби художнього твору.
- ❖ Визначте рядки, в яких звучить заклик до сприйняття людської гідності.
- ❖ Філософія життя завжди будується на перемозі. Насамперед над собою...
Питання для обговорення в загальному колі
- ❖ Що є змістом козацької звитяги в усі часи?
- ❖ « Минулого життєва галерея»-це...
- ❖ Оберіть загальнолюдські цінності, які на Вашу думку, найвагоміші в наш непростий час і віднайдіть у поезіях їх місце

ВІЧНЕ СЛОВО ШЕВЧЕНКА

Старша дівчинка:

Увечері при світлі каганця,
На ліжечку своєму примостившись,
Читатиму натхненно «Кобзаря»,
Шевченковим щоб словом причаститись.
Я братика й сестричок поведу
Незримими стежками у минуле,
Щоб все, про що писав Тарас,
Вони побачили, почули і відчули.
Ось гайдамаки... Слухайте любенько...
Це ж бо історія безсмертна Батьківщини...

1 Менша дівчинка:

-Читай, сестричко!

Хлопчик:

-Так! Читай швиденько!

2.Менша дівчинка:

Нехай нараз в минувшину полинем.

Хлопчик:

-Хай залунають сурми звідусіль,
Козацтво браве задзвенить шаблями,
І підуть в бій за сотні гір і піль
Хоробрі вояки під корогами.
І Гонта, і Сірко, й Хмельницький тут,
А з ними безіменні – й все ж герої,
- Уярмлених звільнятимуть від пут,
Із шляхтою зйдуться у двобої.
Кривавий запалає враз бенкет
Під Корсунем, а ще у Жовтих водах,
Я ніби бачу рогачі, мушкет...
І перемога – як найбільша нагорода.
Але й могил – нещадна сарана,
Ох! Скільки полягло в тих битвах.
В курганах моя рідна сторона,
Як гордість, сила, як свята молитва.
Відваги запозичу в козаків,
(Вони мою загартували волю).
Тарасе, якби я тобі хотів
На крихту кращу напрозорчить долю!..

1.Менша дівчинка:

Я ж слухаю – й помежи рядків
Вбачаю мальви, ружі і барвінок,
В піснях благих я чую солов'їв,
А там і жайвір,-чуєш, - навздогінок?!
Така краса, як райська благодать,
Де лиш Шевченко брав оте натхнення
Писати про село і про садки, ягнят?
- У кожному слові серця одкровення...

2.Менша дівчинка:

Краса дівоча – звісно, простота,
Наївна, богобоязна і скромна.
Он де Марія – чиста і свята,
Блаженна матір, любляча й невтомна.
А ось погляну – Катерина йде,
В скорботі очі опустила долу...
І сина наймичка невпинно жде...
Сліпа ж – благає долю свою кволу.
Сліпа... Мар'яна... Відьма... І княжна...
Оксана і Русалка... Ще й лілея...
Віночок доль в єдине я сплела,
Та це ж минулого життєва галерея.
Сміюся й плачу, співчуваю їм,
Й впадаючи безтямно у розпуку,
Скажу відверто й щиро, від душі:
-Спасибі, моя сестро, за науку.

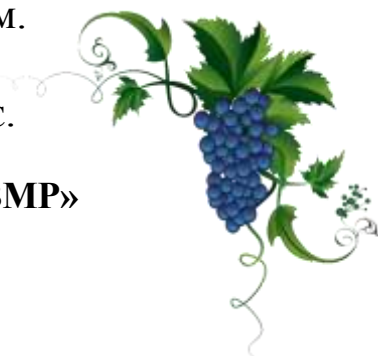
1.Менша дівчинка:

Спасибі, що стежками Кобзаря
Натхненно вела нас, не маючи утоми...

Старша дівчинка:

Спасибі й вам, що виділили час,
Щоб в серці оселити спомин
Про невмируще, вічне і святе,
Про найдорожче, що лиш нині маєм.
Несіть же в світ Шевченкове оте
Безсмертне слово, що як жар палає.

Дунець Ольга, «ЗШ І-ІІІ ступенів № 23 ВМР»

ДОБРО

Твори добро від серця і душі,
Будь вірним сином для свого народу,
Сердечним будь без краю і межі
Й не вимагай винагороди.

Не будь байдужим і ніколи не мовчи,
Не пошкодуй для ближнього останнє.
Подбай про прихисток для
безпритульного вночі
І поділися хлібом на світанні.

Ковток води для спраглого знайди
І нагодуй голодного в дорозі.
Підстав плече надійне в час біди
Й зустрінь гостинно на своїм порозі.

Усіх зціли бальзамом доброти
І подаруй доречне втішне слово.
Ти темряву ніколи не кляни,
А свічку запали вогнем любові.

Всі труднощі без дорікання подолай,
За правило візьми – допомагати.
Свою Вітчизну свято захищай,
Добром душа нехай буде багата.

МИ ВЖЕ ЧУЖІ...

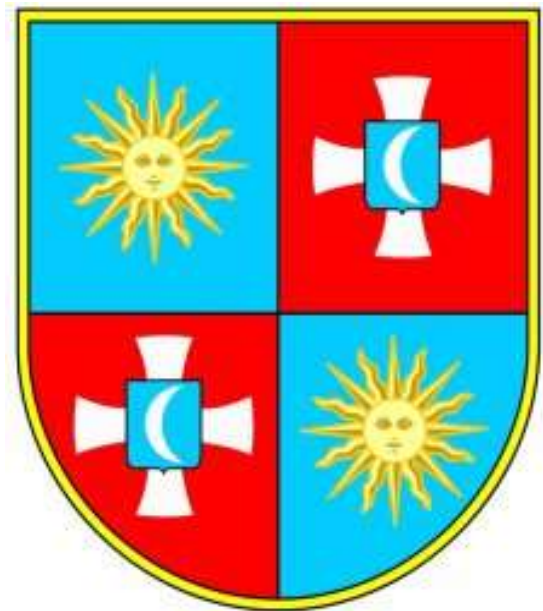

Ми вже чужі. А я чомусь люблю.
Ти ніжно в долю увійшла зорею.
З мого кохання, з вірності й жалю
Пішла... Й весна минула над землею.
Така єдина, добра і сумна,
Лишайся завжди в пам'яті, Софіє.
Хай в небі, в серці вечора синіє
Душі твоєї вічна глибина.
Любов ніхто не візьме напролом.
У ній згориш – неждано і поволі.
Вогонь печалі став моїм крилом,
В моїм стражданні знов щаслива доля.
І як безсмертний, вірний цвіт весни,
Софіє, чуєш, образ твій крізь літо
Встає над час, над зоряні орбіти,
Безсонно ллється спогадом у сни.
Ми вже чужі. Навіщо ж ти живеш
В думках, роках, у пісні, наче злива?
Забудь, Софіє! Ти кохай без меж!
Ти наяву, а я у снах щасливий.
О зіронько далека й не моя!
Лети, мов птах, у зоряних зав'ях.
Чому ж ти стрепенулася, Софіє,
Коли твоє я вимовив ім'я?

«Мова моя українська, батьківська,
материнська...»

2.3. Родина, школа, мова.

Примірний перелік завдань для аналізу творів:

- ❖ Поетичний звукопис. Визначте фонетичні засоби художнього твору.
- ❖ Визначте, яку синтаксичну роль виконують займенники у творі.
- ❖ Визначити художні засоби, за допомогою яких автор передає

III Методичні рекомендації щодо проведення уроків літератури рідного краю.

Творчість Олександри Бурбело.Зразок уроку.

Література рідного краю - один з розділів навчальної програми, що вивчається на уроках української літератури. Об'єктом її вивчення є художні твори письменників певного регіону, які й становлять зміст курсу літератури рідного краю з урахуванням специфіки предмета української літератури як виду мистецтва. Мета курсу - прилучити учнів до кращих надбань літератури рідного краю в контексті української класичної і сучасної, а також європейської літератури; пробудити патріотичні почуття, плекати вільну, розкріпачену особистість, яка вмє самовиражатися, шанує історичне минуле та сучасне регіону.

Проектні освітні технології, за умов автономії вчителя, дають широке поле для творчого підходу щодо організації форм презентації учнями власного вибору поета, тієї чи іншої поезії. На уроках літератури рідного краю, на уроках позакласного читання учні вибирають із примірного переліку запропонованого вчителем улюблені вірші. Це можуть бути збірки поетів-земляків, а також із збірки поезій поетів-початківців «Зелене гроно». Віршовані твори можуть бути про любов до рідного краю, Батьківщини, патріотизм, політику, красу природи. Актуальною є громадянська лірика, тема значущості людини в суспільстві, роздуми на філософські теми причетності до долі України та її народу.

Учні можуть супроводжувати свій вибір міні-презентаціями, музичним супроводом, слайд-шоу. Можуть назвати декілька подій з біографії поета, які вплинули на створення аналізованого вірша. Визначають ідею або головну думку твору. Думають, що саме хотів донести до читача поет, яке «послання» криється в його словах. Основна думка відображає ставлення поета до написаного, вона є ключовим фактором для істинного розуміння літературного твору. Якщо автор твору торкнувся відразу кілька проблем, перераховують їх і виділяють одну в якості головної проблеми

Учні визначають художні засоби і стилістичні прийоми, до яких вдавався автор в даному творі. Наводять конкретні приклади з вірша. Вказують, з якою метою автор використовував той чи інший прийом (стилістичні фігури, тропи тощо), тобто який ефект був досягнутий. Наприклад, риторичні запитання і звернення підвищують увагу читача і т.п.

Учні проводять аналіз особливостей композиції вірша, вказують особливості образу ліричного героя, визначають літературний напрямок до якого належить твір, вказують жанр, розповідають про своє особисте ставлення до вірша, які емоції він викликав, про що змусив замислитись. Такий підхід формує вміння висловлювати свою точку зору, знаходити переконливу аргументацію.

Творчість Олександри Бурбело.Зразок уроку

Народилась у **Вінниці** в родині викладачів-науковців. Була вихованкою місцевої школи № 26. Пішла з життя у 15-річному віці через спадкову фатальну хворобу .

Авторка кількох книг поезії і прози українською та російською мовами:

- Первоцвіт: казки, легенди, вірші та загадки. — Вінниця: ФОП Рогальська І. О., 2011. — 138 с.
- Белые паруса: сказки, фантастические рассказы, стихотворения. — Краснодар: Новация, 2012. — 152 с.
- Первоцвіт: казки, легенди, вірші, смішинки та загадки. Вид.друге, змінене і доповнене. — Вінниця: Консоль, 2012. — 152 с.
- Зимова Україна: поезії. — Вінниця: діло, 2013. — 124 с.
- Я лиш струна на арфі України. — Київ: Антологія, 2013. — 304 с.
- Золота росинка: поезія, казки. — Вінниця: Консоль. 2014. — 312 с.
- Перемога під Синіми Водами: поема, сонети, роман, повісті. — Вінниця: Консоль. 2015. — 128 с.
- Гармония: стихотворения, песни, письма. — Вінниця: діло, 2016. — 144 с.
- Рідній Україні: вибране, поезія. — Вінниця: Консоль. 2016. — 276 с.

• Свої пісні дарую всім на радість:збірник пісень. — Вінниця: діло, 2017. — 44 с.

За життя вийшло друком чотири книги автора, решта — посмертні видання. Підготовлені до друку книги «Свої пісні* Свої пісні дарую всім на радість» та «Рідній Україні»: вибране, проза. Незавершеними лишилися роман в стилі фентезі «Тутанхамон» та детектив. Численні публікації в українській та російській періодиці.^[2]

Лауреат і дипломант понад півсотні літературних конкурсів та фестивалів, «Зелене гроно» (Вінниця, 2013) та ін.

Творчість високо оцінена відомими українськимиписьменниками—

В.З.Нестайком,В.М.Вітковським,А.М. Подолинним. Автором кількох передмов до книг стала Т. М. Артем'єва:

Олександра Бурбело, безперечно, має багату фантазію, що надзвичайно важливо для письменника, у неї світле, романтичне світосприйняття. Душа авторки відкрита для всього доброго і прекрасного. Про це свідчать казки у збірці. Вони написані не зовсім за класичним зразком. Герої в них – романтизовані носії добра і всіх людських чеснот. Вони утверджують головну думку про важливість добра, доброти для людини. Казки юної письменниці ліричні, в них багато світла, вони мальовничі. Авторські емоції, думки, зокрема любов до рідної землі, до «Казкової України», органічно поєднуються з елементами фантастики. Олександра створює прекрасну, вимріяну країну дитинства. Її твори відкривають дітям світ добра і краси.

Олександра Бурбело (1 січня 1998 р. – 5 вересня 2013 р.) – авторка дев'яти поетичних збірок, казок і оповідань. Переможниця всеукраїнських та міжнародних літературних конкурсів та фестивалів. У 2011 році вийшла її перша збірка «Первоцвіт». У 2015 році Олександра прийнята до спілки письменників України посмертно. Недописаними так і залишилися: роман про єгипетського фараона Тутанхамона, твори «Секрет постаті», «Подорож на місяць». Померла Олександра від невиліковної хвороби

Як виняток 2 липня 2015 р. була прийнята до Національної Спілки письменників України (посмертно). Квиток № 02965 був виписаний 27 серпня і вручений батькам поетки 5 жовтня у Вінниці

під час відкриття IV Міжнародного літературно-мистецького свята «Русалка Дністрова».[4]

У книзі «Воїнам світла», (Мукачево, 2014) серед сотні авторів фронтових поезій поміщено два вірші Олександри Бурбело «Легенда про мак» та «Скіфська пектораль». Цю книгу не зустрінеш на полицях магазинів. Її виготовляють волонтери і передають бійцям у зону АТО. Поезія поетичної сотні підтримує наших бійців на передовій. Так поети, серед яких і Олександра, вносять свій внесок у захист України.

05 травня 2016 року відкрито меморіальну дошку Олександрі Бурбело на житловому будинку в місті Вінниці по вулиці Воїнів-інтернаціоналістів, буд. 9-А, де Сашенька проживала. На дошці викарбувані слова з вірша «Молитва за Україну»: І я свою молитву долучаю За Україну, що в світах одна, Така квітуча й пишна, наче з раю, Для нас усіх дарована вона!

23 листопада 2016 року в Сашиній рідній школі № 26 м. Вінниці було відкрито меморіальну дошку вічно юній письменниці. Саша дуже любила читати. Меморіальна дошка виготовлена у вигляді розгорнутої книги, символізує любов дітей до книг, до навчання;

Вадим Вітковський, письменник, головний редактор літературно-мистецького журналу «Вінницький край», при відкритті меморіальної дошки повідомив, що з 2017 року започатковано літературну премію «Струна на арфі України» імені Олександри Бурбело. Це одна з найвищих відзнак серед літераторів. Літературний конкурс проводиться у двох номінаціях — поезії і прози. Переможці будуть нагороджуватися дипломами I, II та III ступенів і грошовими преміями. Твори на конкурс слід надсилати до редакції журналу «Вінницький край». Матеріали про заснування премії і конкурсу висвітлено в журналі «Вінницький край» № 4 за 2016 рік;

21 січня 2017 року по Вінницькому державному телебаченні в програмі «Дивоцвіти» був презентований для перегляду фільм «Струна на арфі України» про творчість юної письменниці Олександри Бурбело, автор стрічки — Ганна Секрет, Заслужений журналіст України;

05 червня 2017 року по українському радіо була передача «Олександра Бурбело. Вірші», яку слухали по всій Україні;

22 липня 2017 року теж по українському радіо на каналі «Культура» в програмі «Поетична мозаїка» звучали вірші Олександри, які читала Наталія Коломієць;

Департамент освіти і науки облдержадміністрації листом № 01-22-02/1830 від 03.05.2017 р. рекомендує запровадити вивчення на уроках рідного краю (предмет «Українська література») творів Олександри Бурбело. Комунальний вищий навчальний заклад «Вінницька академія неперервної освіти» листом № 01/19-411 від 31.05.2017 р. надіслав «Методичні рекомендації щодо проведення уроків літератури рідного краю» та зразок уроку за творчістю О. Бурбело;

Міністерство освіти і науки України Наказом № 804 від 07.06.2017 р. затвердило програму для загальноосвітніх навчальних закладів з української літератури 5-9 класів, у якій передбачено вивчення творів юної поетеси. В списку додаткової літератури для читання 5 класу є книги Олександри Бурбело «Первоцвіт: казки, легенди, вірші, смішинки та загадки» і «Золота росинка: поезії, казки», а для 6 класу — «Я лиш струна на арфі України»;

Комісією з української літератури Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України розглянуто матеріали науково-методичної експертизи книг Олександри Бурбело «Первоцвіт», «Зимова Україна», «Я лиш струна на арфі України», «Золота росинка», «Перемога під Синіми Водами», «Рідній Україні» з висновком «Схвалити для використання у загальноосвітніх навчальних закладах» (протокол № 3 від 26 червня 2017 року). Це буде враховано при виданні нових навчальних посібників з української літератури.

Україномовні казки та оповідання авторки включені до списку додаткової літератури для вивчення у школах. П'ятикласникам рекомендовано до прочитання збірки «Первоцвіт: казки, легенди, вірші, смішинки та загадки» або «Золота росинка: поезії, казки», для шестикласників – «Я лиш струна на арфі України». Старшокласники мають право обирати твори Олександри за бажанням.

4 Вересня 2017 Міністерство освіти і науки України рекомендувало включити до шкільної програми з української літератури твори вінницької поетеси Олександри Бурбело

12 грудня 2017 року Якушинецькою територіальною громадою на фасаді будинку культури було встановлено

меморіальну дошку Олександрі Бурбело, на землях якої вона похована.

У кінці 2016 року в інтернеті, на YouTube був створений «Канал Олександри Бурбело», який має чотири розділи: 1 — телесюжети про Олександру Бурбело; 2 — вірші Олександри Бурбело; 3 — пісні на слова Олександри Бурбело; 4 — спогади про Олександру Бурбело, 5 - радіопроекти про Олександру Бурбело, 6 - вечори пам'яті та презентації творчості письменниці. Зараз на каналі за адресою (ю туб — ю туб відео — канал Олександри Бурбело) виставлено більше двісті сімдесяти відеороликів, список яких постійно розширюється.

Також в інтернеті на сайті творчості Олександри Бурбело за адресою <http://pwr.inf.ua/boss/> можна ознайомитись з книгами Олександри: «Первоцвіт» — перше і друге видання, «Белые паруса», «Зимова Україна», «Я лиш струна на арфі України», «Золота росинка», «Перемога під Синіми Водами», «Гармония», «Рідній Україні» (Вибране. Поезія) та "Свої пісні дарую всім на радість" у розділі «Фотокниги».

Саші свої вірші присвятили: Іван Драч, Михайло Стрельбицький, Тамара Артем'єва, Жанна Дмитренко, Світлана Травнева, Сергій Браїлян, Володимир Гальчак, Микола Колесник, Галина Рибачук-Прач, Лілія Горлей, Тетяна Нечипоренко, Наталія Запорожець, Наталя Андріяш, Катерина Палій, Марія Красноштан.

Олександра вела активну переписку із членами Національної спілки письменників України Всеволодом Зіновійовичем Нестайко, Ладією Костянтинівною Федоровською і членом Спілки письменників Росії Віктором Михайловичем Жорником. Її переписка із Л. Федоровською та В. Жорником розміщена в книзі «Гармония».

Саша була особисто знайома із письменниками Віктором Жорником, Максимом Кідруком, Любком Дерешом, Юрієм Андруховичем, Олександром Ірванцем. Мала книги з їхніми побажаннями і автографами.

Першу збірку «Первоцвіт» свого часу привітав автор улюбленого Сашиного бестселера «Тореадори з Васюківки», класик української літератури Всеволод Нестайко, — розповідає Володимир Бевз. — Їх познайомив дитячий журнал «Барвінок», активною дописувачкою якого вона була. Нестайко благословив онучку на творчість. Другу книгу «Я лиш струна на арфі України»

Олександра вчитала, але за життя так і не побачила надрукованої книги, збірка вийшла вже в пам'ять про неї.

Крім того, на рівні області ще наприкінці минулого року рекомендовано запровадити на уроках рідного краю вивчення творів Олександри Бурбело. На таких уроках учні самостійно обирають творчість того чи іншого письменника-земляка. А методисти вінницької школи № 26, де навчалася поетеса, розробили орієнтовний план-конспект для проведення уроку з вивчення творчості Олександри Бурбело. Разом з методичними рекомендаціями зразок проведення уроку був розісланий по всіх школах області.

Питання миру дуже актуальне для нашої країни і ми запросили людей, які безпосередньо були на прифронтовій зоні і попросили їх зачитати тут власні вірші, адже саме в віршах люди намагаються висловити свої внутрішні переживання, – розповідає студентка-другокурсниця **Анна Бугрин**.

Короткий дощ не завадив розпочати акцію піснею, яку виконала **Ольга Акулова**. Далі протягом години у центрі Вінниці звучали лише авторські твори – пісні та вірші, лейтмотивом яких була саме ідея миру.

Згадали на заході й захисників України, які служили у зоні АТО, а загиблих бійців вшанували хвилиною мовчання. До участі в акції запросили тих, хто бачив війну на сході України на власні очі, – ветеранів батальйону “Айдар”: командир зенітного розрахунку **Світлана Бевз** і зенітник батальйону **Сергій Бурбело**, які зачитали вірші доньки **Олександри Бурбело**. Згадали на заході й захисників України, які служили у зоні АТО, а загиблих бійців вшанували хвилиною мовчання. До участі в акції запросили тих, хто бачив війну на сході України на власні очі, – ветеранів батальйону “Айдар”: командир зенітного розрахунку **Світлана**

Бевз і зенітник батальйону Сергій Бурбело, які зачитали вірші доньки Олександри Бурбело.

Мир – це основна наша мета, заради якої зараз стоять на вогневому рубежі наші побратими, заради якої ми воювали ще у 2014 році в добровольчому батальйоні, коли не було відповідного спорядження, коштів. Ніхто не думав ні про матеріальні блага, ні про те, що з часом нас назвуть учасниками бойових дій і видадуть якісь відзнаки. Ми воювали за Україну, стояли і продовжуємо стояти за мир. Зараз надзвичайно важливо продовжувати цю боротьбу в тилу як волонтери, не заради влади чи нагород, лише заради майбутнього, наших дітей, і щоб Україна була процвітаючою, – розповіла Світлана Бевз.

Учням п'ятих класів рекомендували до прочитання збірки «Первоцвіт: казки, легенди, вірші, смішинки та загадки» або «Золота росинка: поезії, казки», для шестикласників – «Я лиш струна на арфі України», старшокласники ж мають право обирати твори за бажанням.

Тема. Урок літератури рідного краю. Олександра Бурбело. «Я лиш струна на арфі України».

Очікування

Після цього уроку учні:

ознайомляться з життєвим і творчим шляхом поетеси – землячки

Олександри Бурбело ;

через художнє слово поетеси долучаться до чарівного світу поезії;

удосконалять навички аналізу поетичних творів, індивідуальні та пізнавальні інтереси ,творчу активність та здібності, вміння логічно мислити;

на матеріалі поезій О.Бурбело отримають змогу співставити власні почуття совісті, доброти, любові до рідної землі і краю, гордості за приналежність до української нації із якостями юної поетеси.

Тип уроку: формування компетентностей

Обладнання: портрет О. Бурбело, роздруківка поезій.

Епіграф:

Я чекаю щастя, наче літа –

Тільки б не розхлюпати тепло, -

Щоб у слово перелить зуміти

Радість, яка губить всяке зло.

О. Бурбело

Хід уроку

1.Організація класу.

Добрий день, дорогі діти. Сьогодні ми поринемо у вир поезії ,природи, любові і добра. Я сподіваюся, що ви отримаєте справжню естетичну насолоду від уроку. Що ж, рушаймо!

2.Емоційна готовність до уроку.

Прослухайте, будь ласка, притчу про цінність часу.

Притча «Цінність часу»

Для того, щоб зрозуміти цінність одного року, поговоріть зі студентом, який не склав вступних іспитів. Для того, щоб зрозуміти цінність одного місяця, поговоріть з матір'ю, яка народила недоношену дитину. Для того, щоб зрозуміти цінність одного тижня, поговоріть з редактором щотижневої газети. Для того, щоб

зрозуміти цінність однієї години, поговоріть із закоханими, які очікують зустрічі. Для того, щоб зрозуміти цінність однієї хвилини, поговоріть з людиною, яка спізнилася на поїзд. Для того, щоб зрозуміти цінність однієї секунди, поговоріть з тим, хто тільки що мало не потрапив в автомобільну аварію. Для того, щоб зрозуміти цінність однієї мілісекунди, поговоріть зі спортсменом, який здобув срібну медаль на "Олімпійських іграх".

Кожна секунда у Вашому житті - на вагу золота! Вчора - вже ІСТОРІЯ (минуле). Завтра - ще ЗАГАДКА (майбутнє). Сьогодні - це ПОДАРУНОК, тому воно і зветься ТЕПЕРІШНІМ!

Учитель.

Дорогі діти, як ви зрозуміли зміст цієї притчі?

Чому сьогодні – це подарунок ?

(відповіді)

Дійсно, ми маємо цінувати кожен мить свого життя ,адже вона уже ніколи не повернеться. З Це дуже гостро розуміла і відчувала наша юна землячка – Олександра Бурбело. Рідкісна спадкова хвороба (хронічне запалення легень) перекреслила мрії дівчини на щасливе і довге життя.

III. Оголошення теми й мети уроку.

IV. Засвоєння навчального матеріалу в процесі виконання практичних завдань.

1. Навчальна лекція.

Олександра була дивовижною дівчинкою. Відмінно навчалася у Вінницькій школі №26, обожнювала біологію, астрономію, математику. Вона знала назву кожної рослини, любила фотографувати й завжди дбала про тварин. Взимку возила по годівничках їжу для птахів. Це неймовірно, але, за словами матері, після смерті Сашеньки на її могилі пташки звили гніздо, де народились пташенята. Дівчинка мала потужну енергетику та сильний дух.

Олександра - авторка кількох книг поезії і прози українською та російською мовами:

□ Первоцвіт: казки, легенди, вірші та загадки. — Вінниця: ФОП Рогальська І. О., 2011.

□ Белые паруса: сказки, фантастические рассказы, стихотворения. — Краснодар: Новация, 2012.

□ Первоцвіт: казки, легенди, вірші, смішинки та загадки.

Вид. друге, змінене і доповнене. — Вінниця: Консоль, 2012.

- Зимова Україна: поезії. — Вінниця: діло, 2013.
- Я лиш струна на арфі України. — Київ: Антологія, 2013.
- Золота росинка: поезія, казки. — Вінниця: Консоль. 2014. — 312 с.
- Перемога під Синіми Водами: поема, сонети, роман, повісті. — Вінниця: Консоль. 2015.
- Гармония: стихотворення, песни, письма. — Вінниця: діло, 2016.
- 4 □ Рідній Україні: вибране, поезія. — Вінниця: Консоль. 2016.
- Свої пісні дарую всім на радість:збірник пісень. — Вінниця: діло, 2017

За життя вийшло друком чотири книги автора, решта — посмертні видання. Підготовлені до друку книги «Свої пісні* Свої пісні дарую всім на радість» та «Рідній Україні»: вибране, проза. Незавершеними лишилися роман в стилі фентезі «Тутанхамон» та детектив. Численні публікації в українській та російській періодиці.

2.Ідейно – художній аналіз поезій О.Бурбело.

Учитель. Я пропоную вам попрацювати в групах. (Для того , щоб об'єднати дітей у групи, учням пропонується обрати картинку із зображенням сніжинки, жовтого листочка, підсніжника, ягід черешні. Таким чином отримаємо 4 групи).

- Чому ви обрали таку картинку?
- З чим вона у вас асоціюється?
- А яка ваша улюблена пора року?

Сьогодні ми здійснимо ідейно – художній аналіз поезій Олександрі Бурбело, у яких описується краса природи в різні пори року.

Кожна група працює за планом:

1. Виразне читання поезії.
2. Визначення теми, ідеї, головної думки.
3. Визначення художніх засобів.
4. Складання сенкану або акровірша за назвою поезії.
5. Відповіді на запитання учасників іншої групи.

Група «Зима»

5 Сніги

Яка щедра цьогоріч зима!

Скільки срібла придбали хмарини!

Тож, снігами весь світ обійма.
В шапочках кожен кетяг калини.
Кучугури сягнули вікна!
Не стежинки, а справжні тунелі!
Ось іду, а обабіч стіна –
Дім зі срібла, та тільки без стелі.
У снігах потопають садки,
Сплять у білій пухнастій перині.
Сняться їм загадкові казки
І минулого тіні незримі.
І лише кучерявий листок
На вершечку високої груші
Золотисто блищить між гілок,
Мов трима його вірний хорунжий!

Група «Весна»

Стрічаймо весну

У вінку з рожевого інею,
Наче з пір'ячка снігурів,
Зустрічає весну із вирію
Україночка-вишня з гаїв б
Зупинилась обабіч поля,
Задивилася в далину.
Підійшла ще й гінка тополя,
Теж очікує на весну.
А схід сонця – стигла калина
Над морозивом сніговим.
Скоро, скоро весна прилине
Весна-веснонька – диво з див!

Група «Літо»

Літо

Прийшло літечко веселе
У вишиванім вбранні.
Ходить по містах і селах,
Усміхається мені.
У вишневому намисті,
З козубочком полуниць,
Подарує роси чисті
І рум'янець нам до лиць.
Тож зростаємо щасливі

У розкошах теплих днів.
Спіють вишні, груші, сливи,
Все, чого б не захотів!
Річка хвильками іскриться
Ми ж, як рибки, у воді.
У лугах ми наче птиці 7
Чи як кізки молоді!
Так буває тільки влітку,
Схожим на казкову квітку!

Група «Осінь»

Оселя осені

Плаче осінь-сиротинка
В старій груші, у дуплі:
– Тісно тут! Затерпла спинка,
Терпнуть рученьки малі.
Зашуміла садом злива:
– Я палац тобі зведу!
Будеш жити в нім щаслива
Та й забудеш про біду.
І постала враз оселя:
Килимами в ній поля,
Хмари – то висока стеля,
А підлога – вся земля.
Осінь випросталась враз:
– Цей палац мені якраз!

V. Хвилинка релаксації.

Перегляд музичного відео про пори року.

8 VI. Презентація виконаної роботи у групах.

VII. Підсумок уроку.

- Напочатку уроку ми говорили про цінність кожної секунди. Скажіть, будь ласка, чи з користю ви витратили 45 хвилин вашого життя?
- Що найбільше ви запам'ятали з нашого уроку?
- Чи буде корисним вам це у житті?

VIII. Домашнє завдання.

Написати етюд або вірш «Моя улюблена пора року»

2 учень читає поезію «Молитва»(додаток X).

Робота над змістом поезії (у 3 групах). За допомогою методу незакінчених речень на картках учні продовжують висловлювання.

1. Я вважаю, що поезія називається «Молитва» тому, що

2. У своєму вірші поет молиться за

3. Мене вражає, що ...

Зучень читає «Залишися Україною»(додаток Ц).

1. Які рядки з історії України розкрито в поезії?

2. Що допоможе Україні залишитись Україною?

V.Рефлексія. Вправа «Авторське крісло».

- У чому ж загадка сили людського духу?
- Чим сколихнув ваші душі сьогоднішній урок?
- Чи залишилася Україна такою, якою хотів її бачити Забаитанський?